

ЧЕРНІГІВСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ

ДЕПАРТАМЕНТ ФІНАНСІВ

Н А К А З

26 листопада 2018 року

м. Чернігів

№ 196

Про підсумки виконання місцевих бюджетів області за 9 місяців 2018 року

Упродовж січня-вересня 2018 року до бюджетів усіх рівнів областю мобілізовано 10 218,4 млн грн, що на 1 190,0 млн грн або на 13,2% більше ніж у січні-вересні 2017 року.

Зокрема доходи державного бюджету склали 6 167,5 млн грн, що більше надходжень відповідного періоду минулого року на 634,4 млн грн (+11,5%).

Доходи місцевих бюджетів (без урахування трансфертів) становили 4 050,9 млн грн, зокрема загального фонду – 3 710,0 млн грн, спеціального – 340,9 млн гривень. Виконання бюджетних призначень загального фонду забезпечено на 105,5%, понад планові обсяги надійшло 193,7 млн гривень. Не забезпечено виконання бюджетних призначень за підсумками 9 місяців цього року в м. Чернігів (99,5%), Бобровицькому (97,4%), Городнянському (96,8%) та Сосницькому (86,2%) районах, а також у Сновській (89,8%), Іванівській (91,3%), Височанській (91,7%) об'єднаних територіальних громадах.

У порівнянні з відповідним періодом 2017 року обсяг одержаних доходів місцевих бюджетів виріс на 555,6 млн грн або на 15,9%.

Податку на доходи фізичних осіб, який в структурі доходів місцевих бюджетів займає домінуючу позицію, отримано в сумі 2 212,9 млн грн, що на 451,8 млн грн або на 25,7% більше порівняно з січнем-вереснем 2017 року. Бюджетні призначення звітного періоду за цим податком виконані на 103,1%.

Податку на нерухоме майно в частині плати за землю надійшло в сумі 506,3 млн грн (104,6% до плану дев'яти місяців поточного року). У порівнянні з відповідним періодом минулого року надходження зросли на 19,9 млн грн (+4,1%).

Податковий борг до місцевих бюджетів (з банкрутами), за даними Головного управління Державної фіскальної служби у Чернігівській області, порівняно з початком 2018 року збільшився на 17,1 млн грн (+12,7%) і станом на 01.10.2018 складав 152,1 млн гривень.

До зведеного бюджету області надійшло 6 808,2 млн грн офіційних трансфертів з державного бюджету (на 804,1 млн грн або на 13,4% більше ніж за дев'ять місяців 2017 року), із яких: дотацій (базової та на здійснення переданих з державного бюджету видатків з утримання закладів освіти і охорони здоров'я) – 535,4 млн грн, субвенцій – 6 272,8 млн гривень.

Видатки та кредитування загального і спеціального фондів зведеного бюджету області (з урахуванням субвенцій з держбюджету) виконані в сумі 10 583,0 млн грн (70,0% до річного плану), порівняно з січнем-вереснем минулого року відбулось їх зростання на 1 610,0 млн грн (+17,9%).

На оплату праці із урахуванням одержувачів бюджетних коштів направлено 4 442,9 млн грн, питома вага зазначених видатків у бюджетах міст обласного значення, районів і об'єднаних територіальних громад склала 69,0% їх загальної суми, з урахуванням видатків на оплату енергоносіїв – 76,3%, усього захищених статей – 81,1%.

Найбільший відсоток спрямування бюджетного ресурсу на зарплату та енергоносії склався в Коропському районі – 94,4%, Срібнянському і Сосницькому районах – 93,2%, в Тупичівській об'єднаній територіальній громаді – 92,5%, Городнянському районі – 92,2%.

Водночас у м. Прилуки на оплату праці направлено лише 76,9% усіх видатків і при цьому станом на 01.10.2018 була допущена протермінована заборгованість з оплати праці у сумі 2,3 млн гривень.

Загалом в області такої заборгованості станом на 01.10.2018 налічувалось 19,6 млн грн, станом на 01.11.2018 – 14,4 млн грн, найбільші її обсяги допущені в Сосницькому (2,9 млн грн), Коропському (2,8 млн грн), Городнянському (2,1 млн грн), Ніжинському районах (1,6 млн грн), незважаючи на високу питому вагу видатків, та в м. Прилуки (1,3 млн гривень).

У звітному періоді на погашення заборгованості минулого року та проведення поточних розрахунків за енергоносії та комунальні послуги з місцевих бюджетів спрямовано 465,6 млн грн або 99,5% до обсягу зареєстрованих за 9 місяців поточного року зобов'язань.

Станом на 01.10.2018 обсяг заборгованості, облікованої в органах державної казначейської служби України, складав 2,3 млн гривень. Найнижчий рівень розрахунків за енергоносії, і як наслідок, найбільшу заборгованість мали бюджетні установи Городнянського – 88,6% (0,8 млн грн), Сосницького – 93,6% (0,3 млн грн) районів, Сновської – 95,8% (0,2 млн грн) та Носівської – 97,3% (0,2 млн грн) об'єднаних територіальних громад.

У 2018 році, як і в попередні роки, питання забезпечення в повному обсязі потреби бюджетних установ у коштах на оплату праці та енергоносії залишається проблемним.

Протягом року для зменшення цієї нестачі розподіляється додаткова дотація з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення переданих з державного бюджету видатків з утримання закладів освіти та охорони здоров'я

згідно з Порядком її розподілу, затвердженим розпорядженням голови облдержадміністрації від 22.01.2018 № 35.

За результатами аналізу, проведеного Департаментом фінансів облдержадміністрації спільно з фінансовими органами області в жовтні поточного року, нестача коштів на оплату праці та енергоносії, із урахуванням спрямування власного фінансового ресурсу місцевих бюджетів, складала 186,6 млн гривень.

Упродовж жовтня-листопада розпорядженнями в.о. голови облдержадміністрації від 16.10.2018 № 579, від 24.10.2018 № 598, від 01.11.2018 № 621 та від 07.11.2018 № 671 розподілено 86,5 млн грн додаткової дотації з держбюджету на здійснення видатків з утримання закладів освіти та охорони здоров'я, яка незважаючи на свій цільовий характер, в першу чергу мала сприяти погашенню заборгованості із заробітної плати, тобто давала можливість вивільнити на такі потреби власний фінансовий ресурс місцевих бюджетів.

Але наявних нерозподілених трансфертів з державного бюджету недостатньо для забезпечення нестачі із оплати праці та енергоносіїв у повному обсязі, оскільки при потребі в додатковій дотації в сумі більше ніж 1,5 млрд грн область отримала лише 594,0 млн гривень.

Також розпорядженнями Кабінету Міністрів України від 07.11.2018 № 813-р та від 14.11.2018 № 856-р області виділена додаткова медична субвенція в сумі 57,1 млн грн, яка буде спрямована на оплату праці працівників медичних закладів області.

При цьому слід зазначити, що додатковий обсяг медичної субвенції на державному рівні розподіляється пропорційно до наявного населення, так як і медична субвенція, і в інших областях, які не мають проблем з оплатою праці, додатковий ресурс спрямовується на гемодіаліз, інсуліни, покращення харчування та забезпечення медикаментами, а в нас – на оплату праці, незважаючи на те, що матеріально-технічна база більшості медичних закладів потребує значного покращення.

Згідно з порядками використання освітньої і медичної субвенцій, рекомендаціями Міністерства освіти і науки України, Міністерства охорони здоров'я України та Мінфіну кошти цих субвенцій – не єдине джерело для здійснення видатків з оплати праці педагогічних і медичних працівників, на зазначені цілі мають спрямовуватись також і власні фінансові ресурси бюджетів.

Тому на місцях мають вживатись дієві та результативні заходи щодо залучення до бюджетів усіх можливих ресурсів та їх економного використання.

Вимагає уваги місцевих органів влади та органів місцевого самоврядування і робота з оптимізації мережі бюджетних установ, як одного з факторів раціонального і ефективного використання бюджетних коштів з метою забезпечення надання якісних соціальних послуг громадянам.

Зокрема в освіті впорядкування шкільної мережі – це ще й об'єктивна необхідність, викликана не лише економічною доцільністю, а й складністю та

неможливістю забезпечити високий рівень і якість знань у малокомплектних школах.

У 2018-2019 навчальному році в районах та об'єднаних територіальних громадах функціонує 244 школи з низькою наповнюваністю (50,4% від їх загальної кількості). Майже всі малокомплектні школи розташовані в сільській місцевості. У Бобровицькому, Ічнянському, Носівському, Срібнянському, Талалівському районах та Комарівській отг всі школи – малокомплектні. Також великий їх відсоток від загальної кількості шкіл налічується в Сосницькому (91,7%), Городнянському районах (88,9%) Михайло-Коцюбинській отг (83,3%). Для подальшого впорядкування освітянської мережі, в тому числі оптимізації кількості шкіл з низькою наповнюваністю, слід вжити заходів щодо формування опорних шкіл та підвозу учнів до таких закладів.

Середня наповнюваність класів учнями в новому навчальному році становить 17,9 одиниці. Загалом в області наповнюваність класів учнями збільшилась порівняно з минулим навчальним роком на 0,3 одиниці, але значне зменшення наповнюваності допущено в школах: Срібнянського району – на 2,5 од., Линовицької отг – на 2,4 од., Любецької отг – на 2,2 од., Плисківської отг – на 2,0 одиниці.

Більш відповідального підходу з боку місцевих органів влади та самоврядування потребує комплектування шкіл в тих населених пунктах, де є декілька навчальних закладів. Так, в області можна було б не відкривати 209 класів з кількістю педагогічних ставок у них – 427,0 од. (у минулому навчальному році таких класів функціонувало 234 од.). Лише такий захід, що не потребує додаткових затрат з бюджету, дав би змогу не витратити протягом року близько 27,0 млн грн бюджетних коштів на заробітну плату педпрацівникам.

Найгірше робота по комплектуванню учнів у класи проведена в м. Ніжині – тут нераціонально відкрито 33 класи, у м. Прилуки – 25 класів, у Козелецькому районі – 18 класів.

В охороні здоров'я також є резерви з оптимізації мережі, виходячи з потреб населення в медичній допомозі та реальних можливостей бюджетів, це – зменшення кількості штатних посад та упорядкування стаціонарних ліжок (ліжковий фонд використовується нераціонально, спостерігається негативна динаміка завантаженості ліжок).

Певна робота з оптимізації ліжкового фонду лікарень протягом січня-вересня вже проведена. У м. Прилуки скорочено 30 ліжок, у м. Ніжин – 15, у Ріпкінському районі – 35, у Носівському – 22, у Городнянському – 10, у Менському – 9, у Козелецькому – 5, у Прилуцькому районах – 5. Усього ліжковий фонд (разом з обласними закладами) зменшений на 256 ліжок. Однак цього недостатньо.

Водночас медична субвенція надається лише на ліжка за нормативом: 60 ліжок на 10 тис. населення (райони, міста – 39 ліжок, обласний бюджет – 21 ліжко). А в області цей показник станом на 01.10.2018 становить – 88. Для приведення числа ліжок до вказаного нормативу необхідно скоротити близько 2,9

тис. ліжок (понад 30% наявного ліжкового фонду), на утримання яких практично відсутні кошти. Чинне законодавство вимагає продовження роботи в напрямку оптимізації мережі медичних закладів області.

Проблема з фінансуванням медичної галузі обумовлена нестачею медичної субвенції з держбюджету, яка розраховується за формулою, єдиною для всіх бюджетів країни, на наявне населення. При цьому Чернігівщина має одні з найгірших демографічних показників в Україні. Так, погіршення демографічної ситуації в області відбувається випереджаючими темпами, ніж у цілому в Україні (з 2005 року населення області зменшилося на 13,0%, а в Україні – на 9,9%). Щорічне зменшення населення регіону призводить до погіршення фінансування лікувальних установ.

У поточному році найбільш гостро питання фінансового забезпечення охорони здоров'я постало в районних бюджетах. На даний час медичне обслуговування населення на території всього району, у тому числі і населення новостворених об'єднаних територіальних громад, здійснюється 2 установами районної комунальної власності (центральною районною лікарнею і центром первинної медичної допомоги), більшість новостворених громад не мають власних медичних закладів.

Отже, проблема нестачі медичної субвенції на оплату праці медичних працівників не може бути проблемою тільки районної влади, об'єднані територіальні громади, населення яких обслуговується районними закладами охорони здоров'я, повинні забезпечувати їх відповідне співфінансування.

Для забезпечення надання населенню об'єднаних територіальних громад гарантованих медичних послуг з бюджетів ОТГ мають перераховуватися районним бюджетам кошти не тільки, наданої з державного бюджету, медичної субвенції, а й міжбюджетні трансферти за рахунок власних доходів бюджету, оскільки обсягів субвенції та додаткової дотації не вистачає.

Зазначене обумовлене вимогами Бюджетного кодексу України, а також тим, що податок на доходи фізичних осіб із заробітної плати працівників медичних закладів, які переважно розташовані на території об'єднаних територіальних громад, зараховується до бюджетів громад, а не до районних бюджетів, з яких утримуються установи.

Ця проблема стосується і фінансування інших районних установ, зокрема територіальних центрів, централізованих бібліотечних систем тощо.

А відтак, до завершення процесу децентралізації влади та реформування місцевого самоврядування, питання фінансування установ районної комунальної власності, які надають послуги також і населенню об'єднаних територіальних громад, має вирішуватися спільними зусиллями районної влади і органів місцевого самоврядування громад. Це повинно враховуватись під час формування бюджетів на 2019 рік.

Потребує подальшого вдосконалення робота і посилення контролю за питанням щодо стану виконавської дисципліни, організації виконання завдань, визначених законами України, актами Президентами України, Кабінету Міністрів

України, дорученнями Прем'єр-міністра України, розпорядженнями, дорученнями, завданнями голови обласної державної адміністрації, наказами Міністерства фінансів України, наказами директора Департаменту фінансів облдержадміністрації, реагування на запити та звернення народних депутатів України та депутатів місцевих рад, виконання вимог Закону України „Про доступ до публічної інформації, роботи із зверненнями громадян за підсумками 9 місяців 2018 року.

З метою реалізації положень Бюджетного Кодексу України, Закону України „Про Державний бюджет України на 2018 рік”, належного виконання місцевих бюджетів області в поточному році **н а к а з у ю:**

1. Начальникам фінансових управлінь та відділів райдержадміністрацій, в порядку рекомендації начальникам фінансових управлінь міських рад Чернігова, Ніжина, Новгород-Сіверського, Прилук, головам (керівникам фінансових служб) міських, селищних, сільських рад об'єднаних територіальних громад:

1.1. Здійснити аналіз тенденцій щодо наповнення дохідної частини відповідних місцевих бюджетів та забезпечити організацію роботи з виконання показників за доходами у запланованих обсягах, використовуючи наявні резерви збільшення доходів і розширення існуючої бази оподаткування.

1.2. Активізувати, в межах компетенції, роботу на місцях із платниками податків щодо забезпечення повноти сплати податків та стягнення сум податкового боргу за платежами до місцевих бюджетів.

1.3. Неухильно виконувати плани заходів щодо наповнення відповідних місцевих бюджетів, вишукування додаткових джерел надходжень до них, дотримання жорсткого режиму економії коштів та посилення фінансово-бюджетної дисципліни у 2018 році.

1.4. Забезпечити ефективно та в повному обсязі використання субвенцій з державного бюджету (зокрема на формування інфраструктури об'єднаних територіальних громад; на здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку окремих територій; на проектні, будівельно-ремонтні роботи, придбання житла та приміщень для розвитку сімейних та інших форм виховання, наближених до сімейних, забезпечення житлом дітей-сиріт, осіб з їх числа; на фінансове забезпечення будівництва, реконструкції, ремонту і утримання автомобільних доріг загального користування місцевого значення, вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах), а також коштів, виділених області з державного фонду регіонального розвитку.

1.5. Максимально забезпечити асигнуваннями потребу в коштах на видатки з оплати праці та енергоносіїв, у тому числі за рахунок надходжень від перевиконання дохідної частини бюджетів.

1.6. Здійснювати першочергове фінансування видатків на оплату праці та енергоносіїв, не допускаючи простроченої кредиторської заборгованості із зазначених виплат.

1.7. У разі наявності в бюджеті нестачі коштів для забезпечення своєчасної виплати заробітної плати та оплати комунальних послуг і енергоносіїв

дотримуватись критеріїв, визначених Порядком розподілу додаткової дотації на здійснення переданих з державного бюджету видатків з утримання закладів освіти та охорони здоров'я між місцевими бюджетами області, що затверджений розпорядженням голови обласної державної адміністрації від 22.01.2018 № 35.

1.8. Контролювати питання недопущення взяття головними розпорядниками бюджетних коштів фінансових зобов'язань із доплат стимулюючого характеру та необов'язкових виплат працівникам бюджетних установ в умовах дефіциту призначень на оплату праці.

1.9. Продовжити роботу з оптимізації мережі бюджетних закладів, ліжкового фонду медичних закладів, упорядкування штатної чисельності працівників у межах затверджених асигнувань на заробітну плату з нарахуваннями.

1.10. Забезпечити (з метою стабільної роботи підприємств житлово-комунального господарства області в осінньо-зимовий період 2018-2019 років) проведення розрахунків місцевих бюджетів з підприємствами-надавачами послуг в межах коштів, отриманих з державного бюджету, за відповідним видом послуг в частині пільг та житлових субсидій населенню на оплату електроенергії, природного газу (в тому числі послуг з транспортування, розподілу та постачання), тепло-, водопостачання і водовідведення, квартирної плати (утримання будинків і споруд та прибудинкових територій), управління багатоквартирним будинком, вивезення побутового сміття та рідких нечистот у терміни, встановлені пунктом 8 порядку фінансування таких видатків, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 04.03.2002 № 256 (зі змінами та доповненнями).

1.11. Організувати відповідну роботу для забезпечення своєчасного прийняття місцевих бюджетів на 2019 рік, з урахуванням того, що програмно-цільовий метод у бюджетному процесі на рівні місцевих бюджетів, які не мають взаємовідносин з державним бюджетом, застосовується починаючи із складання проектів таких місцевих бюджетів на наступний рік.

1.12. Забезпечити контроль питань: підготовки документів на виконання актів законодавства та доручень і завдань відповідних органів центральної виконавчої влади, місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування; розгляду та відповідного реагування на запити і звернення народних депутатів України, депутатів місцевих рад, своєчасного та в повному обсязі виконання визначених ними завдань; посилення рівня вимогливості до підлеглих працівників за стан виконавської дисципліни.

1.13. Здійснювати неухильне виконання вимог Закону України „Про звернення громадян”, Указу Президента України від 07.02.2008 № 109/2008 „Про першочергові заходи щодо забезпечення реалізації та гарантування конституційного права на звернення до органів державної влади та органів місцевого самоврядування”.

2. Начальникам фінансових управлінь, відділів районних державних адміністрацій контролювати питання забезпечення бюджетними асигнуваннями

видатків на заробітну плату з нарахуваннями та її своєчасної виплати в бюджетах сіл, селищ, міст районного значення.

3. Міським, селищним, сільським головам об'єднаних територіальних громад (в порядку рекомендації), з метою забезпечення своєчасного та в повному обсязі фінансування видатків з оплати праці та енергоносіїв у бюджетній сфері, забезпечити надання міжбюджетних трансфертів з бюджетів отг відповідним районним бюджетам для участі у співфінансуванні установ районної комунальної власності, що надають гарантовані послуги населенню об'єднаної територіальної громади.

4. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

Директор

В. ДУДКО

Підготовлено:

Начальник відділу зведеного бюджету
та міжбюджетних трансфертів

Ю. ГРИЦЕНКО

Погоджено:

Начальник бюджетного
управління

Н. ЖИГУНОВА

Головний спеціаліст сектору
управління персоналом

О. КОРНИШЕВА